

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

FINGRID OYJ:N NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 4/2017

Aika ti 5.12.2017 klo 9.00 - 12.00

Paikka Top Lounges, Helsinki

Läsnä	Ilkka Latvala pj.	Metsä Board Oyj
	Timo Honkanen	Turku Energia Oy
	Esa Hyvärinen	Fortum Oyj
	Jarmo Kurikka	Nurmijärven Sähkö Oy
	Tony Lindström	Outokumpu Oyj
	Pekka Manninen	Helen Oy
	Juha Rintamäki	Vaasan Sähköverkko Oy
	Matti Ryhänen	Savon Voima Verkko Oy
	Stefan Sundman	UPM-Kymmene Oyj
	Jarmo Tanhua	Teollisuuden Voima Oyj
	Tuomas Timonen	Kemijoki Oy
	Jussi Jyrinsalo siht.	Fingrid Oyj
	Jukka Ruusunen	Fingrid Oyj
	Asta Sihvonen-Punkka	Fingrid Oyj

Poissa Riikka Hirvisalo-Oja Caruna Oy

1 **Avaus, läsnäolijoiden ja asialistan toteaminen**

Puheenjohtaja Ilkka Latvala avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat sekä käytiin läpi ja hyväksyttiin kokouksen asialista. Työnantajaa vaihtaneen Kimmo Karihtalan tilalle neuvottelukuntaan tuli Tony Lindström Outokumpu Oyj:stä.

2 **Kilpailuoikeudellisen ohjeistuksen sitovuuden toteaminen**

Todettiin kilpailulainsäädännön noudattamista koskevan ohjeen sitovan neuvottelukunnan kokouksen toimintaa.

3 **Edellisen kokouksen muistio - päätös**

Hyväksyttiin 11.9.2017 pidetyn kokouksen 9.10.2017 päivätty muistio.

4 **Ajankohtaiskatsaus yhtiön toimintaan**

Toimitusjohtaja Jukka Ruusunen kävi läpi Fingridin ajankohtaisia asioita. Kantaverkkohinnoittelu pidetään ennallaan vuonna 2018. Ruotsin kolmas vaihtosähköyhteys on päässyt Euroopan Komission Projects of Common Interest (PCI) –listalle. Yhteyden on tarkoitus valmistua vuoden 2025 loppuun mennessä ja sitä ennen vahvistetaan Pohjois- ja Etelä-Suomen välisiä 400 kV yhteyksiä rakentamalla ns. Metsälinja vuoden 2022 loppuun mennessä. Neuvottelukunta halusi varmistaa, että Ruotsin puolella edetään vastaavassa aikataulussa ja halusi Fingridin pitävän heidät ajan tasalla, kun hankkeeseen ryhdytään hakemaan investointitukea.

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

Talven tehotasapaino näyttää varsin samanlaiselta kuin viime talvena. Marginaalit ovat yhä pieniä, ja poikkeustilanteisiin tulee olla hyvin varautunut. Esimerkkinä tästä oli lokakuun alun Kuopion seudulle kohdistunut valtakunnallinen JÄÄTYVÄ-harjoitus, johon osallistui noin 400 henkeä ja jonka valmistelu kesti noin puolitoista vuotta. Jatkossa on tarkoitus järjestää alan yhteistyönä myös pienempiä harjoituksia. Olkiluoto 3 ydinvoimalaitosyksikön järjestelmäsuojan kuormat on valittu ja niitä on yhteensä 396 MW kahdeksalta teollisuuspaikkakunnalta.

Fingrid on laskenut liikkeelle 100 miljoonan euron vihreän joukkovelkakirjalainan (Green Bond) ensimmäisenä ei-rahoitusyhtiönä Suomessa. Neuvottelukunta kysyi, millaisiin investointeihin verkkoyhtiö voi tällaista rahaa saada. Uusiutuvien tuotantolähteiden verkkoon liittämisen edellyttämät verkkoinvestoinnit ovat Fingridin osalta tällaisia.

5 Fingridin asiakastytyväisyys 2017

Johtaja Jussi Jyrinsalo kävi läpi lokakuussa toteutetun asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia. Vastauksia saatiin 153 kappaletta vastausprosentin ollessa 24. Tänä vuonna asiakastoimikuntien jäsenet haastateltiin myös puhelimitse. Pohdittiin, miten vastausprosenttia voitaisiin parantaa nykytilanteessa, jossa erilaisia kyselyitä tehdään aina vain enemmän. Esiin nousi kyselyn aikaistaminen, jottei se osuisi niin loppuvuoteen. Toivottiin myös ajan varaamista ennalta puhelinhaastatteluun. Ja kyselyyn vastaaminen suoraan syksyn kokouksessa tähän erikseen varattuna aikana sai vahvaa kannatusta.

Tulokset paranivat kokonaisuudessaan viime vuodesta ja erityisesti palveluiden saamat arvosanat olivat nousseet osin merkittävästikin. Eniten olivat parantuneet sähkönsiirtopalvelun (4,0->4,2), alkuperätakuun sertifikaattipalvelun (4,2->4,4) ja sähkömarkkinainformaatio-palvelun (3,8->4,0) arvosanat. Laskua sen sijaan oli tasepalvelun saamassa arvosanassa (3,9->3,7), mikä johtunee pohjoismaisen tasepalvelun käynnistymiseen liittyneistä viiveistä. Datahub-projekti sai arvosanan 3,5, jossa on pientä nousua viime vuodesta (3,4).

Keskeisin Fingridin asiakastoimintaa kuvaava mittari on ns. luottamusmittari, joka koostuu viidestä Fingridin toimintaa kuvaavasta väitteestä: 1) yhteistyöhaluinen ja -kykyinen toimija, 2) palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita, 3) tekee kustannustehokkaita ratkaisuja, 4) toimii koko yhteiskunnan hyväksi, ja 5) voin suositella muille Fingridin tapaa toimia asiakkaiden kanssa. Näiden keskiarvo oli 3,9 parhaimman arvosanan tullessa väitteeseen 4 (4,1) ja huonoimman väitteeseen 3 (3,6). Jälkimmäisessä väitteessä oli myös suurin ero odotusarvoon (4,4). Odotusarvot olivat kauttaaltaan hyvin korkeita.

Avoimissa kommentteissa oli kannanottoja tasapuolisuudesta eri suuntiin: kehitystä tuotannon vai kulutuksen ehdoilla, maaseudun vai pääkaupunkiseudun verkkoa kehittämisen? Myös kantaverkkoyhtiön rooli vähittäismarkkinoiden kehittämisessä jakaa asiakkaiden mielipiteitä. Kantaverkkomaksujen nousu aiempina vuosina herätti tunteita, samoin sähköisten palvelukanavien hajanaisuus ja vaikeakäyttöisyys. Positiivisena koettiin Fingridin yhdyshenkilöiden kanssa toimiminen, eli yhteistyön helppous ja asiantuntemus. 82% asiakkaista suosittelee Fingridin tapaa toimia asiakkaiden kanssa. Palvelukohtaisia eroja on tosin havaittavissa.

Jatkotoimenpiteinä Fingrid panostaa ratkaisuidensa kustannustehokkuuteen ja pyrkii myös selkeämmin viestimään asiasta – keskittyen kokonaiskuvaan, ei yksityiskohtiin.

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

Asiakkuuksien hoidon systematiikkaa kehitetään myös edelleen, ja asiakkaita pyritään osallistamaan erilaisiin kehityshankkeisiin. Myös sähköisiä palveluita on tarkoitus kehittää helpokäyttöisemmiksi ja asiakkaalle enemmän arvoa tuottamaan.

Neuvottelukunta koki, että tällainen yleinen kysely riittää varsin harvoin toteutettuna, mutta sen sijaan eri palveluihin ja niiden kehittämiseen syvemmälle meneviä kyselyjä voisi tehdä useamminkin. Toiminnan substanssin jatkuva parannus on tärkeää yleisesti ja erityisesti alemman arvosanan saaneilla alueilla, kuten tasepalveluissa. Nyt tehdyn kyselyn tuloksia pidettiin kokonaisuudessaan hyvinä ja toivottiin Fingridin mieltävän myös, miten asiakkaiden parhaiksi kokemia asioita voidaan pitää jatkossakin korkealla tasolla.

6 Sähkömarkkinoiden kehittyminen

Johtaja Asta Sihvonen-Punkka kertoi ensiksi pohjoismaisesta tasehallinnasta, jonka merkitys korostuu, kun verkkoon liitetään yhä enemmän vaihtelevaa tuotantoa. Reunaehdot tulevat lainsäädännöstä, mutta alalla tarvitaan runsaasti yhteistyötä, jotta parhaat joustoresurssit voidaan saada markkinoille ja jotta hinta saadaan ohjaamaan niitä. Parhaillaan ollaan määrittämässä pohjoismaisen synkronialueen tasehallintarakenteita, joka on koko tasehallinnan perusta. Suomen rooli on vielä auki, sillä muiden pohjoismaiden ehdotuksessa Suomi olisi oma taajuudensäättöblokkinsa ja –alueensa, kun taas Suomen ehdotuksessa lähtökohtana kaikelle kehittämiselle olisi yhteinen taajuudensäättöblokki ja –alue. Edellisessä vaihtoehdossa meidän pitäisi itse järjestää reserviemme mitoitus, mikä saattaa johtaa kustannusten nousuun. Lisäksi epäselvää on, olisiko mallissa yhteisiä markkinoita reserveille. Ja täysin mahdotonta on ollut hyväksyä malliin liittyvää päätöksentekoa, joka olisi Statnetin ja Svenska kraftnätin käsissä. Viime päivinä ovat Ruotsin ja Suomen regulaattorit keskustelleet yhteisen ehdotuksen aikaansaamiseksi. Mahdollinen kompromissi voisi tarkoittaa, että koko synkronialue olisi yksi taajuudensäättöblokki ja taajuudensäättöalueet tulisivat vastaamaan tarjousalueita. Päätöksentekoon kompromissi toisi tasapuoliset ehdot kaikille pohjoismaisille kantaverkkoyhtiöille.

Neuvottelukunta kysyi, että ei kai tasehallintamallin suhteen ole vaarana sen muuttuminen puhtaaksi arvoaltakysymykseksi. Fingrid kokee, että kyse on lakien noudattamisesta, ei arvovallasta. Ja lisäksi yleiseurooppalaiseen kehitykseen nähden on outoa, että markkinoita tässä tapauksessa pienennettäisiin niiden laajentamisen sijasta. Fingrid ei myöskään koe olleensa tasehallinnassa asioiden jarruttajana, vaan on nimenomaan pyrkinyt aktiivisesti kehittämään yhä laajempia ja läpinäkyvämpiä markkinoita. Tämä lienee herättänyt pelkoa naapurimaiden käyttöorganisaatioissa, jotka haluaisivat säilyttää itsellään enemmän kontrollia. Neuvottelukunta tuki Fingridin ajatuksia ja aikoo myös aktiivisesti ilmaista tämän meneillään olevissa konsultaatioissa – sekä yhtiöinä että järjestöinä.

Seuraavaksi käytiin läpi pohjoismaisten kantaverkkoyhtiöiden esitystä, jonka mukaan 15 minuutin taseselvitysjaksoon siirryttäisiin yhtä aikaa vuoden 2020 puolivälissä. Tämä perustuu kustannushyötyanalyysiin, jonka mukaan hyödyt perustelevat nopeaa siirtymistä, kun vaihtoehtona oli kolme vaihtoehtoista siirtymisaikataulua. Suurimpana hyötynä on, että markkinat luovat suuremman kannusteen joustoihin ja siten tasapainottavat järjestelmää ilman rajuja säätöjä ja niistä aiheutuvia kustannuksia. Hyödyn arvo pohjoismaisella tasolla on arviolta 20 M€ vuodessa, mutta kaikkia hyötyjä ei tosin pystytty arvioimaan rahallisesti.

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

Neuvottelukunta kysyi, miksi kantaverkkoyhtiöt ovat varttitaseeseen siirtymisessä niin aloitteellisia. Fingrid totesi vaihtelevan tuotannon lisääntymisen vaativan muutosta joka tapauksessa, sillä reaaliaikainen maailma ei enää toimi tunnin välein. Manner-Euroopassa mm. Saksa ja Benelux-maat ovat jo siirtyneet varttitaseeseen ja kyse on meidän osalta vain siitä, viivyttaisimmeko omaa aikatauluamme mahdollisimman pitkälle vai ei. Lisäksi siirtymistä on tarkoitus helpottaa siten, että alkuvaiheessa 15 minuutin mittausvaatimus kohdistettaisiin tuotannolle, kantaverkon liittymispisteisiin, jakeluverkkojen rajapistemittauksiin ja suurempiin kulutuskohteisiin. Kotitalouskulutus jäisi siis aluksi ulkopuolelle ja nämä mittauslukemat voitaisiin laskea datahubissa jakamalla tuntimittaus neljällä. Tämä helpottaisi osaltaan mittarien vaihtoaikataulua. Lopullisesti varttitaseen käyttöönotosta päättää Energiavirasto, joka on parhaillaan kasaamassa tähän selvitysryhmää. Jakeluverkonhaltijat pitivät hyvänä kantaverkkoyhtiöiden ehdottamaa 15 minuutin mittausvaatimuksen rajaamista alkuvaiheessa koskemaan suuria kulutuskohteita. Älymittareiden ominaisuudet ovat parhaillaan voimakkaasti kehittymässä mm. verkonhallinnan ja kysynnänjouston ominaisuuksien suhteen. Riittävällä siirtymäajalla varmistetaan mittari-investointien elinkaaren täysimääräinen hyödyntäminen.

Lopuksi käytiin läpi eurooppalaisen päivänsisäisen markkinan käyttöönottoaikataulua ja datahubin tilannetta. Edellinen, ns. XBID laajentaa myös päivänsisäisen markkinan kattamaan suurimman osan Eurooppaa. Samalla tulee mahdolliseksi pörssien välinen kilpailu, kun eri pörssien kautta jätetyt tarjoukset pystytään yhdistämään ns. jaetun tarjouskirjan avulla. Suunniteltu käyttöönotto on vuoden 2018 ensimmäisen kvartaalin lopussa, minkä on tarkoitus alkaa kehittää eurooppalaisia säätösähkömarkkinoita. Datahubin suhteen on puolestaan menossa tarjouspyyntövaihe, jonka yhteydessä täsmentyy myös hankkeen toteutusaikataulu. Konversiojärjestelmän on tarkoitus aueta kaikille asiakkaille ensi vuoden alussa, kun meneillään oleva pilotointivaihe on saatu ensin päätökseen.

7

Jakeluverkkoyhtiöiden ja paikallisten energiayhtiöiden puheenvuorot

Puheenvuoron pitivät Nurmijärven Sähkö, Turku Energia, Savon Voima Verkko ja Vaasan Sähköverkko (Caruna jäi ensi kertaan). Maaseutu ympäristössä säävarman verkon rakentaminen on suuri ponnistus, joka tulee myös kiihdyttämään keskustelua jakeluhinnoista ja lisäämään polarisaatiota maaseutu- ja kaupunkiverkkojen välillä. Haasteita tuovat myös tuuli- ja aurinkovoiman liittäminen, loistehon ja maasulkuvirtojen hallinta, ICT-järjestelmien kehittäminen ja ilmajohto-osaamisen häviäminen. Toivottiin poliitikoilta pitkäjänteisyyttä, jottei pelisääntöjä muutettaisi kesken kaiken. Hyvänä nähtiin, että sähkö alkaa vähitellen kiinnostaa ihmisiä, mikä luo sähköyhtiöille myös uusia mahdollisuuksia.

Datahubin suhteen pelätään sen kustannusten paisumista, kun samalla muutoksia pitää tehdä myös asiakkaan järjestelmissä. Toisaalta todettiin, että muutosten yhteydessä on myös mahdollista tehostaa omaa toimintaa. Joka tapauksessa toivotaan datahubia kehitettäessä läpinäkyvyyttä ja asiakkaiden kuuntelemista. Kaivattiin myös jakeluverkkonäkökulmaa älyverkon kehittämiseen, ja etenkin pienten yhtiöiden huomioon ottamista. Lisää tietoa kaivattiin myös erilaisten reservien kustannuksista ja tarvittavasta kysyntäjouston määrästä. Puheenvuoroissa kiiteltiin Fingridiä parantuneesta asiakasdialogista ja toivottiin tämän kehityksen jatkuvan.

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

8 Neuvottelukunnan kokoonpano ja kokoukset vuonna 2018

Jussi Jyrinsalo esitteli vuodenvaihteen muutokset neuvottelukunnan kokoonpanossa. Pois jäävät Ilkka Latvala, Stefan Sundman, Jarmo Tanhua ja Tuomas Timonen. Puheenjohtaja vuonna 2018 on Jarmo Kurikka ja uusina jäseninä kolmen vuoden kautensa aloittavat: Timo Jokinen Inergia Oy:stä, Elina Kivioja Vattenfall Oy:stä, Mika Lehtimäki Boliden Groupista ja Mikko Vuori UPM Paper ENA:sta.

Kokouksia pidetään ensi vuonna neljä kappaletta: 12.3., 6.6., 24.-25.9. (matkakokous) ja 18.12.

9 Neuvottelukunnan vuosi 2017

Jäsenet kertoivat palautetta neuvottelukunnan toiminnasta vuonna 2017:

- Nähtiin hyvänä, että neuvottelukunta tarjoaa ikkunan kansainvälisiin asioihin.
- Pohjoismainen tasehallintakiista on tarjonnut hyvän yhteistyömahdollisuuden. Yhteisen edunvalvonnan kehittäminen nähtiin muutenkin tärkeää, ja Fingridiä pyydettiin tuomaan rohkeasti kantojaan tarjolle.
- Ala tarvitsee uusia toimintamalleja ja lisää aktiivisuutta julkisuudessa, esim. tehon riittävyden varmistamiseksi. Tässä neuvottelukunta voi auttaa. Myös sähkön laatu ja huoltovarmuus on nostettava ajoissa esille, sillä sähkökatkoihin liittyvä poliittinen riski on hurja ja voi pahimmillaan johtaa mittaviin yli-investointeihin.
- Avoin keskusteluyhteys kantaverkkoyhtiöön ja suoraan sen johtoon on hieno asia, eikä onnistuisi monessa muussa maassa. Myös keskinäinen kanssakäyminen neuvottelukunnassa todettiin mutkattomaksi. Kun on itse aktiivinen, saa myös muilta uusia lähestymiskulmia samaan asiaan.
- Kantaverkkoyhtiön avoimuus on jatkuvasti parantunut ja saman toivotaan jatkuvan. Ja kyse ei saa olla pelkästä viestinnästä asiakkaiden suuntaan, vaan myös tekoja pitää tehdä asiakkaita kuunnellen.
- Tuleviksi aiheiksi toivottiin: yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon tulevaisuus, kulutusjouston insentiivit ja ansaintalogiikat, sähköjärjestelmän murroksen tulevaisuusskenaariot sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset ja niihin varautuminen.

10 Muut asiat

Ei muita asioita.

11 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 12.3.2018.

Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu / Jyrinsalo Jussi 14.3.2018

Vakuudeksi

sihteeri

Muistio tarkastettu

puheenjohtaja